

Απολογισμός έργου ΠΔΕ Αττικής κατά τη θητεία του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης Αττικής κ. Γεωργίου Κόσουβα

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι και συνεργάτες, αγαπητοί εκπαιδευτικοί, γονείς, μαθητές και μαθήτριες.

Μετά από τέσσερα χρόνια στη θέση του Περιφερειακού Διευθυντή Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αττικής, ένας δημιουργικός κύκλος της επαγγελματικής μου ζωής ολοκληρώνεται με την ανάληψη των καθηκόντων μου ως Σύμβουλος Εκπαίδευσης Μαθηματικών Β' Αθήνας. Σήμερα, με αίσθημα ευθύνης, επιθυμώ να επικοινωνήσω δημόσια μαζί σας και να θέσω στην κρίση της εκπαιδευτικής κοινότητας τον βαθμό επίτευξης των στόχων μας. Αποχωρώ με χαρά και συγκίνηση, πλουσιότερος σε γνώσεις και εμπειρίες. Βλέποντας το κοινό μας έργο, από την 1^η Απριλίου 2019 μέχρι σήμερα, μπορούμε να αναλογιστούμε τις δυσκολίες που ξεπεράσαμε και τα επιτεύγματα που καταφέραμε.

Ως Περιφερειακός Διευθυντής, στο πλαίσιο των υποχρεωτικών δεσμεύσεων και των οδηγιών της Πολιτείας, κατέβαλα κάθε δυνατή προσπάθεια να ανταποκριθώ στις υπηρεσιακές και παιδαγωγικές απαιτήσεις του πολυσύνθετου έργου μου με ισονομία, διαφάνεια, αξιοκρατία. Με δημοκρατικό πνεύμα επιδιώχθηκε η απαγκίστρωση της υπηρεσίας από τις πελατειακές νοοτροπίες και η εδραίωση αμερόληπτης εκπαιδευτικής διοίκησης. Μέλημά μου ήταν να υπηρετώ με υπευθυνότητα και ενσυναίσθηση, αλλά και επιμονή την τήρηση των κανόνων και των ηθικών αξιών. Στην προσπάθεια αυτή, είχα την αμέριστη στήριξη και αρωγή όλων σας. Επί τέσσερα χρόνια, με γνώμονα την κοινή λογική, τη μετριοπάθεια, τον νηφάλιο διάλογο, τη σύγκλιση και σύνθεση απόψεων, οικοδομήσαμε μια γόνιμη συνεργασία για το καλό των μαθητών και μαθητριών μας. Όλα αυτά τα χρόνια, η πόρτα ήταν ανοιχτή σε μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικούς και στελέχη εκπαίδευσης και μπορούσαν όλοι και όλες να εκφράζουν ελεύθερα τους προβληματισμούς και τις αγωνίες τους. Όσα καταφέραμε, ως Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Αττικής, ήταν συλλογικό επίτευγμα πολλαπλών συντελεστών.

Πρώτον, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους στενούς συνεργάτες μου στην ΠΔΕ Αττικής και να εξάρω την αυθεντική επικοινωνία και συνεργασία με: την Προϊσταμένη της Διεύθυνσης, τους Προϊσταμένους των Τμημάτων και του Γραφείου Νομικής Υποστήριξης, τις συνεργάτιδες της Γραμματείας, τους διοικητικούς υπαλλήλους και τους αποσπασμένους εκπαιδευτικούς. Με την αξιοποίηση ευρωπαϊκών πόρων καταφέραμε να αντισταθμίσουμε τις ελλείψεις σε υλικοτεχνική υποδομή και τεχνολογικό εξοπλισμό της υπηρεσίας μας. Χαίρομαι που αφήνω στους συνεργάτες μου ένα σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον που τους αξίζει, σε ένα νέο ευρύχωρο κτήριο στο κέντρο της Αθήνας, το οποίο συμβάλλει στην πλήρη ανάπτυξη της υπηρεσίας, με εκπόνηση σχεδίων έκτακτης ανάγκης, πρόσληψη προσωπικού ιδιωτικής ασφάλειας (security), καθώς και σύστημα ηλεκτρονικής διαχείρισης εγγράφων και τηλεφωνικό κέντρο. Όλοι μαζί καταφέραμε τη ριζική ανανέωση και αναμόρφωση της υπηρεσίας μας. Οι διοικητικοί υπάλληλοι και οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί μαζί με το προσωπικό των 14 Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αττικής ανταποκρίθηκαν επιτυχώς στα προβλήματα των 4.000 περίπου σχολικών μονάδων, 50.000 εκπαιδευτικών και 500.000 μαθητών και μαθητριών. Τους συγχαίρω για τον ζήλο και τον επαγγελματισμό που επέδειξαν. Η βοήθεια όλων ήταν πολύτιμη για την εφαρμογή της νομιμότητας και της υγιούς διαχείρισης. Ακόμη και οι δυσκολίες και τα προβλήματα που

ανέκυπταν στον εργασιακό φόρτο της πολύτροπης καθημερινότητας, δεν έκαμψαν τη θέλησή μας, αλλά αντίθετα σφυρηλάτησαν σχέσεις εμπιστοσύνης για να υπηρετούμε την εκπαίδευση ήρεμα και αποτελεσματικά, οικοδομώντας καλές διαπροσωπικές σχέσεις με τους εκπαιδευτικούς της περιφέρειάς μας. Σε όλους χρωστώ ευγνωμοσύνη για την αφοσίωση και την προσφορά τους.

Δεύτερον, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω από καρδιάς τους άξιους συνοδοιπόρους των εποπτευόμενων φορέων και υποστηρικτικών δομών, τους αφοσιωμένους συναδέλφους και συνεργάτες: τους τωρινούς και τους προηγούμενους Διευθυντές των 14 Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Αττικής, τους Οργανωτικούς Συντονιστές των 6 Περιφερειακών Κέντρων Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.) Αττικής, τους 139 Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου, τους Προϊσταμένους των 13 Κέντρων Διάγνωσης Αξιολόγησης Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.) Αττικής, τους Προϊσταμένους των 5 Κέντρων Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία (Κ.Ε.ΠΕ.Α), και τους Συντονιστές Εκπαίδευσης Προσφύγων. Μοιραστήκαμε μαζί επιτυχίες και αποτυχίες και συνενώσαμε τις δυνάμεις μας, με σκοπό τη δημιουργία ενός επίκαιρου σχολείου και τη διασφάλιση της ποιότητας στην εκπαίδευση. Ευχαριστώ επίσης και αποχαιρετώ εγκάρδια τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη των Υπηρεσιακών Συμβουλίων, Α.Π.Υ.Σ.Π.Ε., Α.Π.Υ.Σ.Δ.Ε., Π.Ε.Π.Π.Σ., Π.Υ.Σ.Ε.Ε.Π., Π.Υ.Σ.ΔΙ.Π., 18 ΑΝΩ, τους Εκπροσώπους όλων των θεσμικών παραγόντων και υπηρεσιών, Επιστημονικών Φορέων, Συλλόγων Γονέων, Συνδικαλιστικών Συλλόγων Εκπαιδευτικών και τους αιρετούς εκπροσώπους του κλάδου, με τους οποίους αναπτύξαμε κατά περίπτωση ειλικρινείς συνεργασίες και εποικοδομητικούς διαλόγους.

Τα τελευταία χρόνια έγιναν σημαντικά βήματα βελτίωσης και εκσυγχρονισμού της εκπαίδευσης. Ολοκληρώθηκε η Δίχρονη Προσχολική Αγωγή, διορίστηκε ένας ικανός αριθμός εκπαιδευτικών εκπληρώνοντας πάγιες λειτουργικές ανάγκες, τόσο στη γενική όσο και στην ειδική αγωγή, ενέργειες οι οποίες ξεκίνησαν από την προηγούμενη πολιτική ηγεσία και συνεχίστηκαν από την παρούσα. Ιδρύθηκαν εκατοντάδες Τμήματα Ένταξης, Τάξεις Υποδοχής Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για μαθητές με προσφυγικό και μεταναστευτικό υπόβαθρο και αξιοποιήθηκαν πολυάριθμοι ειδικοί παιδαγωγοί Παράλληλης Στήριξης, Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό και Νοσηλευτές συμβάλλοντας στη συμπερίληψη ευάλωτων ομάδων μαθητών. Με ιδιαίτερη ευαισθησία η Π.Δ.Ε. Αττικής με τους ακούραστους εθελοντές της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Διεπιστημονικής Αξιολόγησης (Δ.Ε.Δ.Α.) ολοκλήρωσε επιτυχώς το έργο της αξιολόγησης. Η ενασχόλησή της Π.Δ.Ε. Αττικής με τα θέματα Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης ήταν συστηματική, πρέπει όμως η προσπάθεια να συνεχιστεί, έτσι ώστε οι μαθητές και οι μαθήτριες με αναπηρία, ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και μαθησιακές δυσκολίες να υποστηριχθούν περισσότερο. Ενισχύθηκαν οι υποστηρικτικές δομές με τον διορισμό ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών. Στην Π.Δ.Ε. Αττικής ιδρύθηκαν 110 Σχολικά Δίκτυα Εκπαιδευτικής Υποστήριξης (Σ.Δ.Ε.Υ.) και 535 Επιτροπές Διεπιστημονικής Υποστήριξης (Ε.Δ.Υ.), που αποσκοπούν στη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων ανεξαιρέτως των μαθητών και μαθητριών στην εκπαίδευση και την προαγωγή της ψυχοκοινωνικής τους υγείας. Υλοποιήθηκαν στα Επαγγελματικά Λύκεια τα Προγράμματα Μαθητείας και "Μια νέα Αρχή στα ΕΠΑΛ". Τα σχολεία ανανέωσαν μερικώς τον τεχνολογικό και εργαστηριακό εξοπλισμό τους και οι μαθητές ανέπτυξαν δεξιότητες ψηφιακού γραμματισμού. Αυτά τα επιτεύγματα πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω. Καθοριστική για την ομαλή λειτουργία των σχολείων υπήρξε η συνεργασία με την αιρετή Περιφέρεια Αττικής και τον Αντιπεριφερειάρχη Παιδείας, καθώς

και με τους Δημάρχους και τους Αντιδημάρχους Παιδείας πολλών δήμων του λεκανοπεδίου. Οι δήμοι και η Περιφέρεια Αττικής, χωρίς στενότητες και μονομέρειες, με πνεύμα εξορθολογισμού και εστίαση στο γενικό καλό, πρέπει να εκπονήσουν ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σχολικής στέγης ευρωπαϊκών προδιαγραφών με προτεραιότητα στην ανέγερση σύγχρονων ειδικών σχολείων, νηπιαγωγείων και άλλων αναγκαίων σχολικών μονάδων και να εμπλουτίσουν τις τάξεις με σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό για την υλοποίηση προγραμμάτων εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας σύμφωνα με σχετικές προτάσεις μας.

Παράλληλα, είναι ανάγκη η πολιτεία να εγκύψει στα πραγματικά προβλήματα, να επιδείξει εμπιστοσύνη στις περιφερειακές δομές, να μεταφέρει αναγκαίους πόρους και αποφασιστικές αρμοδιότητες, έτσι ώστε οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης να είναι σε θέση να διαμορφώνουν την περιφερειακή εκπαιδευτική πολιτική και να καταγίνονται με τη λυσιτελή αντιμετώπιση των στρεβλώσεων και αβελτηριών. Κατά τα τελευταία έτη έχουν σημειωθεί σημαντικές προσπάθειες στελέχωσης της υπηρεσίας μας για την εκπλήρωση της εύρυθμης, αποδοτικής και αποτελεσματικής λειτουργίας της. Δισεπίλυτο πρόβλημα παραμένει η ανησυχητική αποδυνάμωση του Γραφείου Νομικής Υποστήριξης της ΠΔΕ και η αδυναμία διεκπεραίωσης του τεράστιου όγκου νομικών υποθέσεων που προέρχονται από τις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης και πλήθος σχολικών μονάδων της Αττικής. Ευελπιστούμε να επιλυθεί επειγόντως το σοβαρό αυτό πρόβλημα για όλες τις Περιφερειακές Διευθύνσεις της χώρας, **σύμφωνα με επεξεργασμένη πρόταση των 13 Περιφερειακών Διευθυντών Εκπαίδευσης**, η οποία έχει υποβληθεί αρμοδίως στο Υπουργείο Παιδείας.

Στη διάρκεια της θητείας μου συγκαταλέγονται **τα δύσκολα χρόνια της πανδημίας**. Από τις αρχές του 2020, η μεταδοτική λοίμωξη COVID-19 που προκλήθηκε από τον κορονοϊό SARS-CoV-2 βύθισε την ανθρωπότητα στην πανδημία, με αποτέλεσμα τα σχολεία να αναστείλουν τη δια ζώσης λειτουργία τους και να λάβουν μέρος στην «τηλεκπαίδευση έκτακτης ανάγκης». Η ΠΔΕ Αττικής με πλήρη ετοιμότητα προχώρησε από τον Μάρτιο του 2020 στην ίδρυση Δομών Τεχνικής Υποστήριξης (HelpDesk) στα 6 ΠΕΚΕΣ Αττικής από εθελοντές της Πληροφορικής, που παρείχαν τεχνική βοήθεια για την εφαρμογή της ομόχρονης και ετερόχρονης τηλεκπαίδευσης. Κατά το διδακτικό έτος 2020-2021, με την αναστολή της λειτουργίας των σχολικών μονάδων, τέθηκε σε εφαρμογή το έκτακτο «Διαδικτυακό Σχολείο» της ΠΔΕ Αττικής για τη διασφάλιση την υγείας μαθητών και εκπαιδευτικών, πασχόντων από υποκείμενα νοσήματα υψηλού και αυξημένου κινδύνου ή από ανίατες ασθένειες. **Το «Διαδικτυακό Σχολείο» κατά το διδακτικό έτος 2020-2021 παρακολούθησαν 1091 ευπαθείς μαθητές και δίδαξαν 551 ευπαθείς εκπαιδευτικοί με αξιοσημείωτη ενσυναίσθηση ανάμεσά τους.** Η δημιουργία του σχολείου ήταν ένα καινοτόμο, συνεργατικό εγχείρημα πολλαπλών συντελεστών, το οποίο δεν άφησε στο περιθώριο μαθητές με σοβαρές παθήσεις, κάνοντας πράξη το συμπεριληπτικό όραμα μιας ποιοτικής και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης. Το εν λόγω ψηφιακό σχολείο στέφθηκε με επιτυχία χάρη στις επίμοχθες προσπάθειες όλων των συμμετεχόντων. Το εγχείρημα επαναλήφθηκε κατά το διδακτικό έτος 2021-2022 για 416 ευπαθείς μαθητές με 67 εκπαιδευτικούς. Ένα μεγάλο ευχαριστώ προς τους εκπαιδευτικούς και τους ακούραστους συνεργάτες της ΠΔΕ Αττικής και των κατά περίπτωση Διευθύνσεων Εκπαίδευσης. Κατά το διδακτικό έτος 2022-2023, μαζί με τους εκπαιδευτικούς της πράξης, φροντίζουμε για την ασφαλή ένταξη των μαθητών στην εκ του σύνεγγυς διδασκαλία στις σχολικές τάξεις με την εφαρμογή των σχετικών πρωτοκόλλων, σε συνεργασία με τους Υπευθύνους Δημοσίας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας. Οι εκπαιδευτικοί διαπιστώνοντας το έλλειμμα γνήσιων διαπροσωπικών σχέσεων και την

εσωτερίκευση φόβων και ανησυχιών που ενισχύθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας προσπάθησαν να κατανοήσουν ολιστικά τις ανάγκες των μαθητών τους. Σε συνεργασία με τις δομές υποστήριξης πασχίζουν για τη συναισθηματική ενδυνάμωση των μαθητών και μαθητριών και την επίλυση των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων που επισωρεύτηκαν, δίνοντας βαρύνουσα σημασία στην ενσυναίσθηση και στο βίωμα της παιδαγωγικής σχέσης στη νέα «κανονικότητα» μετά την πανδημία.

Διαδικτυακές επιμορφώσεις: κατά τη διάρκεια της θητείας μου η ΠΔΕ Αττικής διοργάνωσε δεκάδες επιμορφωτικά σεμινάρια, δια ζώσης και εξ αποστάσεως, αυτόνομα ή σε συνεργασία με επιστημονικούς φορείς, πανεπιστήμια ή άλλες ΠΔΕ, τις οποίες παρακολούθησαν μόνιμοι και αναπληρωτές εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Εισηγητές ήταν έγκριτοι πανεπιστημιακοί από την Ελλάδα και το εξωτερικό, στελέχη εκπαίδευσης και εκπαιδευτικοί από το πεδίο. Ενδεικτικά θέματα: ο ρόλος της Σχολικής Ηγεσίας, Διαχείριση Σχολικής Τάξης, Δικαιώματα των παιδιών, Ειδική Αγωγή, Κλιματική Κρίση, Επίλυση Προβλήματος στη Διδασκαλία των Μαθηματικών, Επαγγελματική Εξουθένωση των Εκπαιδευτικών, Τρόποι Πρόληψης της Βίας στο Σχολείο, Ψηφιακά Μέσα, Εκπαίδευση STEM, Erasmus Days, Ενίσχυση της Ψυχικής Ανθεκτικότητας των μαθητών. Τουλάχιστον 38 διαδικτυακές επιμορφωτικές εκδηλώσεις της ΠΔΕ Αττικής μπορείτε να παρακολουθήσετε στο YouTube. Ευχαριστώ θερμά όλους τους συνεργάτες που συνέβαλαν στην επιτυχία των εκδηλώσεων και σεμιναρίων. Πλήθος υποστηρικτικών επιμορφωτικών δράσεων περιλαμβάνονται στους ετήσιους απολογισμούς των ΠΕ.Κ.Ε.Σ., ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. και Κ.Ε.ΠΕ.Α. και ανάλογες ενδοσχολικές επιμορφώσεις υλοποίησαν οι σχολικές μονάδες της Αττικής. Ωστόσο, αξίζει να επισημανθεί ότι οι προτεινόμενες επιμορφώσεις ήταν προαιρετικές και τις παρακολούθησαν οι ήδη ευαισθητοποιημένοι. Πρέπει να αφουγκραστούμε τους εκπαιδευτικούς που αισθάνονται αβοήθητοι, να δραστηριοποιήσουμε τα κίνητρά τους και να τους υποστηρίξουμε στις σύνθετες καθημερινές τους ανάγκες.

Ανανέωση της σύμβασης συνεργασίας ΠΔΕ Αττικής -Ακαδημίας των Παρισίων: στο πλαίσιο της Ελληνογαλλικής Φιλίας ανανεώθηκε τον Νοέμβριο 2019 στην Αθήνα η Σύμβαση Συνεργασίας ανάμεσα στην ΠΔΕ Αττικής και στην Ακαδημία των Παρισίων σε θέματα σχολικής εκπαίδευσης για την τριετία 2019-2022. Η στενή συνεργασία των δύο θεσμικών οργάνων ανανεώθηκε εκ νέου στο Παρίσι τον Δεκέμβριο 2022 για την τριετία 2022-2025. Στο πλαίσιο της συνεργασίας υλοποιήθηκαν και αναμένεται να συνεχιστούν συνεργατικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες, δια ζώσης ή/και εξ αποστάσεως, με έμφαση στους παρακάτω βασικούς άξονες, όπως αυτοί προβλέπονται τόσο από την κεντρική Σύμβαση όσο και από τις επιμέρους Συμβάσεις Συνεργασίας των σχολείων: Η προώθηση της διδασκαλίας των δύο γλωσσών, Ελληνικής και Γαλλικής, με στόχο τη διατήρηση της γλωσσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και ταυτότητας μέσα σε ένα διεθνοποιημένο περιβάλλον. Η υποστήριξη πολιτιστικών, καλλιτεχνικών και αθλητικών δράσεων με στόχο την «επικοινωνία» των πολιτισμών των δύο χωρών. Η από κοινού προώθηση δράσεων που προάγουν την ενεργό πολιτεϊότητα με έμφαση στον σεβασμό των δημοκρατικών αρχών. Ενθάρρυνση της ανταλλαγής καλών πρακτικών στον τομέα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της αειφορίας. Ενίσχυση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, που αποσκοπούν στον ψηφιακό γραμματισμό των νέων με ιδιαίτερη έμφαση στον τομέα της αξιοποίησης και της ασφαλούς χρήσης των ψηφιακών εργαλείων στο σχολικό και εξωσχολικό περιβάλλον. Υποστήριξη και διευκόλυνση των επαφών, με στόχο την κινητικότητα, μικρή ή μεσαία, εκπαιδευτικών ή/και μαθητών στο πλαίσιο προγραμμάτων εκπαιδευτικών ανταλλαγών και αδελφοποιήσεων (π.χ.

Προγράμματα Erasmus+, eTwinning). Ενθάρρυνση και διευκόλυνση της κινητικότητας στελεχών εκπαίδευσης και εκπαιδευτικών, με στόχο την ανταλλαγή εμπειριών και καλών εκπαιδευτικών πρακτικών.

Ευρωπαϊκά Προγράμματα Erasmus+: κατά τη διάρκεια της θητείας μου αξιοσημείωτη ήταν η υλοποίηση ευρωπαϊκών έργων. Η ΠΔΕ Αττικής με τα ικανά στελέχη της, ως Συντονιστής ή Εταίρος, μετείχε με μεράκι σε ένα ευρωπαϊκό περιβάλλον με ανοιχτούς ορίζοντες, καινοτομία και εξωστρέφεια. Τα ευρωπαϊκά προγράμματα σχεδιάζονταν και υλοποιούνταν σε συνεργασία με τις σχολικές μονάδες, οι οποίες συνήθως αναλάμβαναν την πιλοτική εφαρμογή. Μεταξύ άλλων, αποσκοπούσαν στην ανταλλαγή καλών πρακτικών, την προαγωγή της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, την απόκτηση ψηφιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνεργασίας και επικοινωνίας. Προσδοκία μας ήταν να αξιοποιήσουμε τα αποτελέσματα προς όφελος της εκπαιδευτικής κοινότητας. Τα επιτεύγματα ήταν πνευματικά προϊόντα όπως εκπαιδευτικό υλικό, μελέτες, εκδόσεις, οδηγοί για τον εκπαιδευτικό, ερευνητικά ευρήματα, επιμορφώσεις MOOCs, ψηφιακά εργαλεία μάθησης και πλούσιες εμπειρίες από την ευρωπαϊκή κινητικότητα εκπαιδευτικών και μαθητών. **Υλοποιήθηκαν ή ολοκληρώνονται σύντομα 8 ευρωπαϊκά έργα Erasmus+ με τα ακόλουθα ακρωνύμια: QUAMMELOT, ROBOGIRLS, CONNECT, INCLUDED, DIGILEAD, EMBRACE, DRONE@STEAM, IN&IN.** Επιπλέον, έχουμε υποβάλει προτάσεις για νέα έργα. Ευχαριστούμε το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών/Εθνική Μονάδα Συντονισμού για την άψογη συνεργασία μας στην υλοποίηση και προώθηση των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων. Επίσης, ευχαριστώ θερμά τα μέλη των 8 Παιδαγωγικών Ομάδων των ισάριθμων έργων Erasmus+ για την ολοπρόθυμη συμμετοχή τους σε αυτά.

Η ανάληψη των καθηκόντων μου ως Περιφερειακού Διευθυντή Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αττικής, ήταν μια μεγάλη πρόκληση για μένα. Έχοντας πλήρη συναίσθηση των ευθυνών μου, κατέβαλα κάθε δυνατή προσπάθεια για την εκπλήρωση των πολύπτυχων αναγκών των εκπαιδευτικών λειτουργών, μαθητών, μαθητριών, γονέων και κηδεμόνων. Παρά τις αντιξοότητες, οι σχολικοί οργανισμοί της Αττικής, ως ζωντανά κύτταρα της εκπαίδευσης, βελτίωσαν προοδευτικά την απόδοσή τους και αυτό οφείλεται σε τρεις κυρίως συντελεστές. Ας στρέψουμε το βλέμμα μας σε αυτούς:

Πρώτον, οφείλεται στους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων. Αγαπητοί συνάδελφοι, μόνιμοι και αναπληρωτές, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω θερμά για τις άοκνες προσπάθειες, τον θερμό ζήλο και την παραδειγματική ευσυνειδησία, με την οποία συνεχίζετε να επιτελείτε το λειτούργημά σας, καταθέτοντας την ψυχή σας σε πολυποικίλες πρωτοβουλίες μάθησης, αγωγής και αντισταθμιστικής εκπαίδευσης. Βιώσαμε όλοι την απειλή της πανδημίας COVID-19 που κύκλωσε και τύλιξε επικίνδυνα την οικουμένη και όλες τις σχολικές μονάδες της Αττικής. Ως κατ' εξοχήν εμπνευστές της νέας γενιάς με τον πολύμοχθο αγώνα σας καταφέρατε να διατηρήσετε την επαφή των μαθητών και μαθητριών με τη μαθησιακή διαδικασία. Παρά τις συνεχιζόμενες πιεστικές και εξουθενωτικές συνθήκες, ελπίζουμε σε καλύτερες μέρες και πιστεύουμε πως έχουμε υποχρέωση να καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε η νέα γενιά, τα παιδιά μας, να ζήσουν σε ένα πιο δίκαιο, πιο ανθρώπινο κόσμο. Έναν κόσμο με λιγότερο πόνο και περισσότερη ασφάλεια, χαρά και ελπίδα. Παρακολούθησα από κοντά τις φιλότιμες προσπάθειες όλων σας. Αγαπήσατε τους μαθητές σαν δικά σας παιδιά και διαθέσατε και την τελευταία ικμάδα των δυνάμεών σας για την επιτυχία του υψηλού έργου της μάθησης και της αγωγής. Ενδιαφερθήκατε ζεστά για την πρόοδο των μαθητών μας, για την καλλιέργεια του σεβασμού, της συνέπειας, της συνεργασίας, της αποδοχής του άλλου, στέργοντας κάθε παιδί με συναισθήματα αγάπης και

βιώματα επιτυχίας και αναγνώρισης. Τηρώντας τις αρχές της ουσιαστικής δημοκρατίας και τις ανάγκες ελεύθερης έκφρασης των μαθητών αναλάβετε σημαντικές πρωτοβουλίες για την αλλαγή των συνθηκών στις τάξεις σας, τη συμμετοχή της σχολικής ζωής στα κοινωνικά δρώμενα και το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία. Είδατε το έργο σας όχι ως επάγγελμα, αλλά ως λειτουργήμα δίνοντας όλες τις δυνάμεις σας για το καλύτερο. Διαμορφώσατε ένα ασφαλές μαθησιακό περιβάλλον επικοινωνίας και αδιάλειπτου διαλόγου, στο οποίο η μάθηση ήταν χαρά και παιχνίδι και έτσι τα παιδιά και οι έφηβοι μελετούσαν με ενδιαφέρον τα μαθήματά τους. Οι εκάστοτε διδακτικοί σας στόχοι παρακινούσαν μαθητές διαφορετικών ικανοτήτων να αξιοποιούν στον μέγιστο βαθμό τα χαρίσματά τους και η διδασκαλία σας συμβάδιζε με τις δυνατότητες και τις ανάγκες όλων των μαθητών. Υπό αυτό το πρίσμα, εκπονήσατε καινοτόμες δράσεις, προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων και ευρωπαϊκά έργα, αξιοποιήσατε την ψηφιακή τεχνολογία και προωθήσατε την εξωστρέφεια των εκπαιδευτικών οργανισμών. Αξίζει να μνημονευτούν οι ακόλουθες εκπαιδευτικές καινοτομίες που υλοποιήθηκαν εντός ή εκτός διδακτικού ωραρίου με την αμέριστη βοήθεια των Διευθυντών και Προϊσταμένων των σχολικών μονάδων: Εκπαιδευτική Ρομποτική, κλάδοι STE(A)M, Ανεστραμμένη Τάξη, Ρητορική, Συμπεριληπτική Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση, Ενδοσχολική Βία, Θεατρική Πράξη, Μουσική, Κλιματική Εκτροπή, Βιώσιμη Ανάπτυξη και πλείστα άλλα. Η εκπαιδευτική καινοτομία δεν επιβάλλεται με εγκυκλίους ή με διοικητικά μέτρα, αλλά είναι προϊόν δημιουργικής έμπνευσης, η οποία ενθαρρύνεται και προωθείται με την παραγωγική συνεργασία και αμοιβαία εμπιστοσύνη. Πιστεύω ότι πετύχαμε τους εκπαιδευτικούς μας στόχους στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, οι περισσότεροι μαθητές και μαθήτριες των σχολείων ανταποκρίθηκαν στις απαιτήσεις μας και με τον δικό τους μόχθο μπορέσαμε να συλλέξουμε τους καρπούς της μάθησης και της διάπλασης του χαρακτήρα.

Δεύτερον, η επιτυχία μας οφείλεται στους μαθητές. Στρέφοντας τη σκέψη προς εσάς, αγαπητοί μαθητές και αγαπητές μαθήτριες, σας απευθύνω ένα μεγάλο «εύγε» για την επιμέλεια, τη φιλομάθεια και τη συμπεριφορά που δείξατε, από την πρώτη μέχρι την τελευταία μέρα κάθε σχολικής χρονιάς. Όλοι σας θα ολοκληρώσετε σε λίγους μήνες το τρέχον διδακτικό έτος 2022-2023, θα μεταβείτε σε μεγαλύτερη τάξη ή θα λάβετε μέρος στις Πανελλαδικές εξετάσεις. Έχω απόλυτη εμπιστοσύνη σε σας και είμαι βέβαιος ότι θα τα καταφέρετε με επιτυχία. Οι εκπαιδευτικοί θα σας περιμένουν με ανοιχτή την αγκαλιά όπως πάντα. Προσδοκούν από εσάς τήρηση των ορίων και των συμβολαίων και σεβασμό των συλλογικών κανόνων της σχολικής ζωής. Θα ήθελαν αυτή η έφεση, ο ζήλος και η εργατικότητα να συνεχιστεί και να ενταθεί ακόμα περισσότερο στο επόμενο έτος. Αυτό αποτελεί για μας μεγάλη χαρά και ικανοποίηση. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι τα γνωστικά εφόδια που πήρατε θα σας συνοδεύουν ολοζώντανα σε όλη τη σχολική και εξωσχολική ζωή σας. Για να συνεχίσετε τις επιτυχίες σας, μην αποχωριστείτε το βιβλίο, μη διακόψετε την επαφή σας με αυτό. Σας εύχομαι υγεία και δημιουργική διάθεση για να συνεχίσετε την προσπάθεια για την καλύτερη μόρφωσή σας. Εύχομαι πάντα να σας συνοδεύει η επιτυχία και η πρόοδος. Στη ζωή τα σπουδαία επιτεύγματα απαιτούν μόχθο, θυσίες και επιμέλεια. Να δραστηριοποιηθείτε, λοιπόν, και να μάθετε να αγωνίζεστε για να ανεβείτε ψηλά, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για μια ευτυχισμένη ζωή, για ένα ελπιδοφόρο μέλλον, για μια επιτυχημένη σταδιοδρομία, σύμφωνα με την επιθυμία σας και τις προσδοκίες των γονέων σας. Να βλέπετε με αισιοδοξία και πίστη στο δρόμο της ζωής και να αντιμετωπίζετε με θάρρος κάθε δυσκολία. Μπορεί ο κόσμος της γνώσης να φαντάζει απέραντος και ανεξάντλητος, όμως μην αποθαρρύνεστε και επιμένετε στο σταδιακό ψήλωμα των φιλοδοξιών σας. Όπως λέει ο Κωστής Παλαμάς: «Όσα βουνά κι αν ανεβείτε, απ' τις κορφές

τους θ' αγναντέψετε άλλες κορφές ψηλότερες, μιαν άλλη πλάση ξελογιάστρα». Με άλλα λόγια θα αντιληφθείτε ότι δεν υπάρχουν πέρατα στην αναζήτηση, ότι οι πνευματικοί ορίζοντες έχουν απεριόριστη ευρύτητα, ότι τα όρια του θαυμαστού κόσμου της γνώσης διευρύνονται και μετατοπίζονται διαρκώς. Πάντα μακρύτερα να βλέπετε και πάντα ψηλότερα ν' ανεβαίνετε για να μας δίνετε το δικαίωμα να χαιρόμαστε που υπήρξατε μαθητές μας. Αυτή θα είναι η ηθική ικανοποίησή μας για τους κόπους σας. Να ξέρετε ότι πάντα θα νοιαζόμαστε για εσάς και θα χαιρόμαστε για κάθε επιτυχία στη ζωή σας. Είμαστε περήφανοι για ό,τι καταφέρατε με τόσο μόχθο και σκληρή εργασία. Συγχαρητήρια! Οι γονείς ευχόμαστε να σας χαίρονται και να σας καμαρώνουν καθώς θα σας βλέπουν να ανεβαίνετε τα σκαλοπάτια της κοινωνίας, με βήματα ίσια, ακλόνητα και σταθερά.

Τρίτον, η επιτυχία μας οφείλεται στους γονείς και κηδεμόνες. Αγαπητοί γονείς και κηδεμόνες, σας ευχαριστούμε που εμπιστευτήκατε στους εκπαιδευτικούς μας ό,τι πολυτιμότερο έχετε. Κάναμε όλοι μαζί ό,τι καλύτερο μπορέσαμε, έτσι ώστε οι σχολικές χρονιές να κυλούν ήρεμα και δημιουργικά, ευχάριστα και αποτελεσματικά. Σας ευχαριστούμε θερμά για την ολοπρόθυμη, αμέριστη και συνεχή συμπαράσταση στο έργο μας. Ομολογούμε ότι χωρίς τη δική σας βοήθεια, χωρίς την ολόπλευρη προσπάθεια όλων, δεν θα μπορούσαμε να επιλύσουμε ορισμένα από τα προβλήματα που εμφιλοχώρησαν στις διάφορες σχολικές μονάδες της Αττικής. Σας ευχαριστούμε για την αρμονική συνεργασία που είχαμε μαζί σας, για την εμπιστοσύνη και την αγάπη που δείξατε, με αποτέλεσμα η πρόοδος να επιβραβεύσει τον ωραίο αγώνα όλων μας. Σταθήκατε δίπλα στους εκπαιδευτικούς, άξιοι συμπαραστάτες και αρωγοί, εσείς οι γονείς, με φροντίδα και αλληλεγγύη, τόσο με τους Συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων, όσο και ατομικά με την προσωπική σας συμβολή, όταν χρειάστηκε, σε νηπιαγωγεία και δημοτικά, γυμνάσια και λύκεια, σχολεία γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, εργαστηριακά κέντρα, δομές υποδοχής και ειδικής αγωγής, Πρότυπα και Πειραματικά Σχολεία, Μουσικά και Καλλιτεχνικά Σχολεία και γενικά από όλες τις μορφές σχολικών μονάδων. Δεν θα λησμονήσω, ιδιαίτερα την αξιοπρεπή στάση των γονέων των παιδιών με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, οι οποίοι διεκδίκησαν το αυτονόητο δικαίωμα της ισότιμης συμμετοχής των παιδιών τους στη μαθησιακή διαδικασία. Τους ευχαριστώ από τα βάθη της καρδιάς μου. Καθώς οι πληγές της πανδημίας είναι ακόμα νωπές καλούμαστε όλοι να κατανοήσουμε τις επιπτώσεις της στη μάθηση και την κοινωνικο-συναισθηματική ζωή των παιδιών και των εφήβων. Σε αυτή τη μεταβατική φάση η συνεργασία και η επικοινωνία όλων πρέπει να είναι αγαστή και γόνιμη. Ευελπιστώ ότι οι καρποί μιας νέας εμπιστοσύνης και ενσυναίσθησης προς τη σχολική κοινότητα θα συνεχίσουν να εφοδιάζουν τους μαθητές μας με καλύτερες γνώσεις, δεξιότητες, αξίες και ψυχικές αρετές.

Είναι γενικά αποδεκτό ότι οι μαθητές μαθαίνουν καλύτερα σε ένα σχολείο μαθητοκεντρικό, ενεργητικό, βιωματικό, αυθεντικό. Σε ένα σχολείο επίκαιρο, συνεργατικό και καινοτόμο που μεριμνά για την ασφάλεια των εκπαιδευομένων, τονώνει τα κίνητρα μάθησης και προάγει τις δυνατότητές τους στο βέλτιστο δυνατό βαθμό, καλλιεργεί ολόπλευρα την προσωπικότητά τους, αναπτύσσει ισόρροπα τη νοητική, συναισθηματική και κοινωνική σφαίρα και βελτιώνει τις διαπροσωπικές σχέσεις των μελών. Το εν λόγω σχολείο βασίζεται στο όραμα ενός κόσμου που υποστηρίζει έμπρακτα τη συμπερίληψη των παιδιών με ειδικές ανάγκες στο σχολείο της γειτονιάς τους, σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, υποστηρίζει τον διάλογο των πολιτισμών, την αμοιβαία κατανόηση και την αποδοχή της διαφορετικότητας, προωθεί την κοινωνική συνοχή και την ειρηνική συνύπαρξη, την πλήρη συμμετοχή των μαθητριών και μαθητών στην

κοινωνική ζωή, ώστε να είναι σε θέση να ζήσουν δημιουργικά στο πολυπολιτισμικό περιβάλλον του παρόντος και του μέλλοντος.

Η χαρά μας θα είναι μεγάλη αν καταφέρουμε όλοι, εκπαιδευτικοί, μαθητές, γονείς και στελέχη εκπαίδευσης να συνεχίσουμε τη μορφωτική προσπάθεια με νέες δυνάμεις, για καινούριες κατακτήσεις και υψηλότερους στόχους. Με το καλό να ολοκληρώσουμε το τρέχον διδακτικό έτος 2022-2023 με περισσότερη δύναμη, έμπνευση, δημιουργικότητα, ασφάλεια και ευχάριστες εμπειρίες μάθησης!

Αγαπητοί, αγαπητές συνάδελφοι και συνεργάτες,

Με αφορμή την αποχώρησή μου θέλω να ευχαριστήσω όλους και όλες για την άψογη συνεργασία μας και σας παροτρύνω να συνεχίσετε την προσφορά σας, με τον ίδιο ζήλο. **Μαζί καταφέραμε πολλά. Μπορούν όμως να γίνουν ακόμα περισσότερα.**

Στο σημείο αυτό, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθώ στην παρούσα και την προηγούμενη πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας. Κατά την τελευταία τετραετία η εκπαιδευτική πολιτική υλοποιήθηκε με τη συνεργασία δύο Υπουργών Παιδείας, τριών Υφυπουργών και ισάριθμων Γενικών Γραμματέων. Στενή παραγωγική συνεργασία αναπτύξαμε επίσης με τους Γενικούς Διευθυντές και όλα τα στελέχη του Υ.ΠΑΙ.Θ. που βοήθησαν σημαντικά στην υλοποίηση των πρωτοβουλιών που αναλάβαμε. Παράλληλα, καλλιεργήσαμε αγαστή συνεργασία με τους συναδέλφους Περιφερειακούς Διευθυντές Εκπαίδευσης, οι οποίοι στάθηκαν αρωγοί σε δύσκολες ώρες και μέσα από την ανταλλαγή γόνιμης επαγγελματικής εμπειρίας βοήθησαν σημαντικά στην κατανόηση δυσεπίλυτων προβλημάτων. Εκφράζω τις θερμές ευχαριστίες μου προς όλες τις υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και προς τους συναδέλφους μου Περιφερειακούς. Ευχαριστώ το Υπουργείο Παιδείας και όλους τους θεσμούς της πολιτείας για την εμπιστοσύνη που έδειξαν στο πρόσωπό μου και στους συνεργάτες μου. Στην πολυπλοκότητα της κοινωνίας μας η εκπαιδευτική πολιτική χρειάζεται να υπερβεί τα μερικά και συντεχνιακά συμφέροντα και να συμβάλει στον συγκερασμό τους για την επίτευξη του γενικού συμφέροντος.

Σήμερα, καθώς η αποδοχή της νέας θέσης ταυτίζεται με την υποχρέωση της αυτοδίκαιης παραίτησης από την προηγούμενη, μια δημιουργική τετραετία στην Π.Δ.Ε. Αττικής ολοκληρώνεται επιτυχώς. Αποχωρώ συγκινημένος για το δημιουργικό έργο και τα πρόσωπα που αφήνω πίσω μου και χαρούμενος για τη νέα εκπαιδευτική προσφορά που ανοίγεται μπροστά μου. Καλωσορίζω τον κ. Ιωάννη Ψαχούλα, Αναπληρωτή Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης Αττικής και του εύχομαι καλή δύναμη και καλή επιτυχία στα νέα του καθήκοντα. Θα σταθώ αρωγός στο έργο του και σε ό,τι μου ζητηθεί καθώς είμαι διατεθειμένος να αφιερώσω τον απαιτούμενο χρόνο για την ενημέρωσή του κατά την παράδοση της θέσης μου.

Τελειώνοντας, σας διαβεβαιώνω ότι από τη νέα θέση του Συμβούλου Εκπαίδευσης Μαθηματικών Β' Αθήνας θα συνεχίσω με την ίδια αφοσίωση να προσφέρω στην Εκπαίδευση έχοντας πάντα στο νου και στην καρδιά μου το όραμα για μια καλύτερη παιδεία, την οποία οφείλουμε στη νέα γενιά, ενώ πρωταρχικός μου σκοπός είναι να βάλω ένα ακόμα λιθαράκι για την επιστημονική και παιδαγωγική υποστήριξη των σχολείων και των εκπαιδευτικών.

Με αυτές τις στερνές σκέψεις και την πεποίθηση ότι η παιδεία με τις πηγαίες αξίες που καλλιεργεί συμβάλλει στη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου, σας αποχαιρετώ από τη θέση του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης Αττικής και εύχομαι ολόψυχα σε όλες και όλους υγεία και καλή επιτυχία στο πολύπλευρο έργο της κοινής προσφοράς για την καλύτερευση

της εκπαίδευσης των νέων μας, οι οποίοι ενσαρκώνουν την ελπίδα και το μέλλον του τόπου μας.

Καλό Πάσχα, Ειρήνη, Αγάπη και Υγεία!

Δρ Γεώργιος Δ. Κόσυβας

Αθήνα, 6 Απριλίου 2023